

MEMO

AAN Algemeen Bestuur
VAN Jaqueline ten Voorde
DATUM 23 maart 2021
ONDERWERP Risicoanalyse rampbestrijdingsplannen

Stand van zaken multidisciplinaire planvorming en oefenen veiligheidsregio Twente

1. Aanleiding

Al meer dan een jaar is Veiligheidsregio Twente actief met haar crisisorganisatie in de COVID-19 crisis. Dit heeft gevolgen voor de reguliere werkzaamheden van de veiligheidsregio. Middels deze memo wordt u geïnformeerd over de stand van zaken rondom de diverse multidisciplinaire planvorming en het multidisciplinair oefenen, dit mede als gevolg van de nieuwe risicoanalyse welke is uitgevoerd voor de rampbestrijdingsplannen.

2. Rampbestrijdingsplannen

Op dit moment zijn de volgende rampbestrijdingsplannen of coördinatieplannen van toepassing binnen Veiligheidsregio Twente:

- Coördinatieplan (snel)wegen
- Coördinatieplan spoor
- Coördinatieplan vaarwegen
- Rampbestrijdingsplan Urenco B.V.
- Rampbestrijdingsplan Vivochem
- Rampbestrijdingsplan Varo
- Rampbestrijdingsplan Kolb Specialties
- Rampbestrijdingsplan Kernkraftwerk Emsland
- Rampbestrijdingsplan Twente Airport

Veiligheidsregio Twente hanteert voor haar rampbestrijdingsplannen en coördinatieplannen een termijn van 5 jaar voor een herijking van de risicoanalyse. De risicoanalyse vormt de basis om vast te stellen of voor een risicobron planvorming in de vorm van een rampbestrijdingsplan of coördinatieplan noodzakelijk en nuttig is. In het najaar van 2020 is het beleidsplan, met onder andere het Regionaal Risicoprofiel Twente als onderbouwing, vastgesteld na een consultatieronde bij de raden. Het Regionaal Risicoprofiel Twente wordt als uitgangspunt voor de risicoanalyse rampbestrijdingsplannen gehanteerd.

Bij de meest recente actualisatie is vastgesteld dat Twente te maken heeft met een verscheidenheid aan risicobronnen, maar ook dat het risicoprofiel niet significant is gewijzigd ten opzichte van 2015. Op basis daarvan wordt geconcludeerd dat de huidige aanwezige rampbestrijdingsplannen voor specifieke risicobronnen en coördinatieplannen voor infrastructuur nog steeds van toepassing zijn. De risico's waarvoor de huidige rampbestrijdings- en coördinatieplannen zijn opgesteld, zijn immers nog steeds aanwezig en vereisen ofwel vanuit wetgeving dat er planvorming op het niveau van een rampbestrijdingsplan voor is voorbereid ofwel de overwegingen om er planvorming voor op te stellen zijn nog steeds actueel.

Het Regionaal Risicoprofiel kijkt daarnaast of er nieuwe risico's zijn bijgekomen en beschouwt de ontwikkelingen die invloed kunnen hebben op de waarschijnlijkheid en impact van risicobronnen. Risicobronnen die in de afgelopen beleidsperiode tussen de voorgaande actualisatie van het Regionaal Risicoprofiel actueel zijn geworden zijn reeds in de planvorming opgenomen. Het betreft de opening van de combitunnel te Nijverdal en de (her)opening van Twente Airport. In het eerste geval is aangesloten bij het coördinatieplan (snel)wegen en in het tweede geval is in 2015 een rampbestrijdingsplan opgesteld.

In het Regionaal Risicoprofiel Twente 2018 zijn ten slotte enkele aanbevelingen opgenomen met betrekking tot voorbereiding of planvorming:

- Uitval elektriciteitsvoorziening: actualisatie van het document 'Aandachtspunten bij langdurige stroomuitval' uit 2009;
- Incident nabije kerncentrale: actualisatie van het rampbestrijdingsplan voor de kerncentrale te Lingen;
- Risicovol weer: uitvoeren impactanalyse ernstige wateroverlast, overstromingen en aanhoudende droogte en hitte.

Alleen ten aanzien van 'Incident nabije kerncentrale' is sprake van een directe relatie met een rampbestrijdingsplan. Dit plan bestaat reeds en ook de actualisatie is opgepakt. Dit rampbestrijdingsplan is in 2020 vastgesteld door het bestuur van de Veiligheidsregio Twente. Het plan moet nog wel worden geïmplementeerd en beoefend. Dit is beoogt voor 2021.

Ten aanzien van risicovol weer is een impactanalyse uitgevoerd, waarbij voor de thema's overstromingen, wateroverlast, hitte en droogte is gekeken naar de relevantie voor Twente en de rol van de veiligheidsregio daarin. Vanuit die analyse is geen aanbeveling voor preparatie in de vorm van een rampbestrijdingsplan naar voren gekomen.

Vanuit de vakgroep Operationele Ondersteuning & Vakmanschap worden deze rampbestrijdingsplannen jaarlijks geactualiseerd, meestal gaat het hier om kleine operationele aanpassingen waarvoor het plan niet opnieuw hoeft te worden vastgesteld door het bestuur. De laatste actualisatie heeft plaatsgevonden in december 2019. In het najaar van 2021 worden deze plannen daar waar nodig opnieuw geactualiseerd. Hiermee voldoet de veiligheidsregio aan de wettelijke eis zoals is beschreven in artikel 6.7 Besluit veiligheidsregio's. Hierin staat dat het bestuur van de veiligheidsregio er zorg voor draagt dat met passende tussenpozen doch ten minste éénmaal per drie jaar het rampbestrijdingsplan opnieuw wordt gezien, beproefd en zo nodig bijgewerkt. Bij de herziening wordt rekening gehouden met veranderingen die zich in de betrokken inrichtingen en bij de betrokken veiligheidsregio hebben voorgedaan, met nieuwe technische kennis en met inzichten omtrent de bij rampen te nemen maatregelen.

Regionaal Crisisplan en overige planvorming

Conform artikel 16 van de Wet veiligheidsregio stelt het bestuur van de veiligheidsregio ten minste eenmaal in de vier jaar een crisisplan vast, waarin in ieder geval de organisatie, de verantwoordelijkheden, de taken en bevoegdheden in het kader van de rampenbestrijding en de crisisbeheersing worden beschreven.

Het regionaal crisisplan is in december 2016 vastgesteld door het Algemeen Bestuur van de veiligheidsregio en had dus in 2020 opnieuw moeten worden vastgesteld. Getracht wordt om dit in 2021 te doen.

Voor een aantal thema's zoals terrorismegevolgbestrijding, langdurig stroomuitval en dierziekten was in 2020 beoogt planvorming te actualiseren. Ook dit is uitgesteld als gevolg van de COVID-19 crisis.

Conclusies planvorming

Als basis voor de risicoanalyse voor rampbestrijdings- en coördinatieplannen wordt de actualisatie van het Regionaal Risicoprofiel Twente genomen. Op basis daarvan is vastgesteld:

- Voor de risicobronnen waarvoor op dit moment rampbestrijdings- en coördinatieplannen zijn opgesteld is dit nog steeds van toepassing: de risicobronnen zijn nog steeds aanwezig, net als de overwegingen om daarvoor in de vorm van een rampbestrijdingsplan op te zijn voorbereid;
- Er zijn geen nieuwe risicobronnen bij gekomen of risicobronnen hebben zich niet dermate ontwikkeld dat nieuwe rampbestrijdingsplannen op dit moment noodzakelijk zijn;
- De rampbestrijdingsplannen worden in 2021 weer geactualiseerd en hiermee wordt voldaan aan de wettelijke eis;
- Het regionaal crisisplan voldoet niet meer aan de wettelijke eis dat deze één keer in de vier jaar moet worden vastgesteld door het bestuur. Dit wordt getracht zo snel mogelijk in 2021 op te pakken.

3. Multidisciplinair oefenen

Het multidisciplinair opleidings- en oefenbeleidsplan is als onderdeel van het beleidsplan Veiligheidsregio Twente in 2020 vastgesteld. In het beleidsplan voor de komende jaren is weliswaar afgesproken jaarlijks 14 systeem oefeningen te doen, in 2021 wordt hier door de COVID-19 crisis van afgeweken. Vooral nog wordt uitgegaan van vijf systeem oefeningen, deze zijn met name gericht op de nieuwe functionarissen. Reden hiervoor is de belasting op functionarissen die het afgelopen jaar al veel zijn ingezet en anderzijds kan er voorlopig nog beperkt een beroep op hen worden gedaan i.v.m. de ontwikkeling van de crisis. De focus in 2021 komt te liggen bij die onderdelen die gedurende de COVID-19 crisis minder aan bod zijn gekomen; denk hierbij aan het CoPI en bijvoorbeeld de CaCo's.

Oefenen rampbestrijdingsplannen

Op basis van artikel 6.1.7 van het Besluit veiligheidsregio's draagt het bestuur van de veiligheidsregio er zorg voor dat met passende tussenpozen doch ten minste éénmaal per drie jaar gezamenlijk met de onderdelen van de hoofdstructuur van de rampenbestrijding en crisisbeheersing een oefening wordt gehouden waarbij het rampbestrijdingsplan op juistheid, volledigheid en bruikbaarheid wordt getoetst of de generieke scenario's worden jaarlijks beoefend. Binnen Veiligheidsregio Twente is gekozen om jaarlijks de generieke scenario's te beoefenen. Dit zijn:

- Brand (met betrokkenen)
- Plasbrand (Plasbrand / tankbrand)
- Brand PGS 15 loods
- Ongeval letsel
- Toxische wolk (Dispersie)
- Dreigende ontploffing/ BLEVE
- Luchtvaartongeval
- Nucleair

In 2020 hebben we niet voldaan aan deze verplichting, de oefeningen zijn bijna allemaal niet door gegaan. Voor 2021 staan er ook minder oefeningen gepland dan normaal door de COVID-19 crisis. De werkgroep multi vakbekwaam gaat trachten om in de diverse trainingen en oefeningen de generieke scenario's zoveel mogelijk te beoefenen.

Ook andere thema's die normaal gesproken in het oefenprogramma zitten, zoals uitval vitale infrastructuur, terrorismegevolgbestrijding, digitale ontwrichting zijn in 2020 niet aan bod gekomen en worden zeker niet allemaal beoefend in 2021.

Toetsing hoofdstructuur

Op basis van art. 2.5.1 Wet veiligheidsregio's vindt er jaarlijks een systeemtest plaats. Dit houdt in dat er gezamenlijk alle onderdelen van de hoofdstructuur van de rampenbestrijding en crisisbeheersing wordt geoefend middels een fictieve ramp of crisis.

De inspectie Justitie & Veiligheid heeft aangegeven dat de veiligheidsregio's in 2020 geen toetsing van de hoofdstructuur hoeven te doen mits ze een evaluatie aanleveren van de Covid-19 crisis. Veiligheidsregio Twente heeft hiervoor de First Impression Report aangeleverd bij de Inspectie. Voor 2021 staat er weer een systeemtest gepland. Deze wordt gehouden in de tweede helft van 2021 in de gemeente Almelo.

Conclusies opleiden, trainen en oefenen:

- Er kan in 2020 en waarschijnlijk in 2021 geen invulling worden gegeven aan de verplichting om jaarlijks onze generieke scenario's te trainen;
- De nadruk ligt in 2021 op onderdelen van de crisisorganisatie die in de COVID-19 crisis wat minder aan bod zijn gekomen;
- VRT voldoet aan de wettelijke verplichtingen rondom de systeemtest.

4. Overview crisisorganisatie

Normaal gesproken wordt er in de eerste helft van het jaar een overview crisisorganisatie opgesteld. Hierin worden de leerpunten uit incidenten en oefeningen gebundeld en worden de ontwikkelingen op het gebied van crisismanagement gedeeld. In 2020 is er als gevolg van de COVID-19 crisis geen overview opgesteld over het jaar 2019. In 2021 komt deze er wel in een wat aangepaste vorm. De nadruk in de overview komt te liggen op een aantal ontwikkelingen die gaande zijn.